

Novoteks

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO III. ★ 1982 ★ ŠT. 5

NOVOTEKS
glasilo delavskega sveta
Tekstilne tovarne
NOVOTEKS
Novo mesto

1962
Letnik III.
Št. 5 (20)
Maj

Izdaja:
delavski svet

Ureja:
uredniški odbor

Odgovorni urednik:
Samo Medic

Naslov uredništva:
Novoteks, Novo mesto
Foersterjeva 10
telefon 31, 71

Zunanja oprema:
Bojan Brovet

Tisk naslovne strani
in vezava:
Valvazorjeva tiskarna
Videm-Krško

Naklada:
700 izvodov

VSEBINA:

Iz zasedanj samoupravnih organov
Izobraževanje v podjetju
V metliški predilnici mislimo tudi na bodočnost
O perspektivnem razvoju gospodarstva občine Novo mesto v razdobju od 1961. do 1965. leta
Nesreče pri delu in na poti na delo
Nekaj navodil o zdravstvenem zavarovanju
Prvomajski izlet v Novigrad
Naši kegljači
Naša kronika

IZ ZASEDANJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

V dneh od 4. do 8. maja so imeli novoizvoljeni sveti enot svoje prve seje. Na njih so poslušali poročila volilne komisije o poteku in izidu volitev v svete enot in delavski svet ter potrdili mandate novoizvoljenim članom svetov enot. Poslušali so tudi poročila o delu svetov, katerih mandat je potekel, in o stanju v posameznih enotah. Na teh sejah so sveti enot izvolili svoje predsednike in njihove namestnike ter stalne komisije svetov.

Za predsednike svetov in njihove namestnike so bili izvoljeni:

1. Svet enote predilnica česane preje: Stanko Jelenčič -predsednik, Janko Butala - namestnik;
2. Svet enote predilnica mikane preje: Anton Kafrle - predsednik, Viktor Rožembergar - namestnik;
3. Svet enote tkalnica : Ivan Jakše - predsednik, Marija Kobe namestnik;
4. Svet enote apretura: Stane Hudoklin - predsednik, Leopold Šiler - namestnik;
5. Svet enote uprava in zunanji obrati: Jerneja Čampa - predsednik, Maks Zupančič - namestnik.

Vsak svet je izvolil tudi štiri stalne komisije, in sicer: komisijo za higiensko tehnično varstvo, komisijo za prošnje in pritožbe, komisijo za osebne dohodke ter komisijo za pregled izvrševanja norm.

Svet enote predilnica česane preje pa je poleg teh komisij izvolil še komisijo za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij, komisijo za požarno varnost, komisijo za razhodovanje drobnega inventarja in komisijo za določitev delovnih mest, kjer je prepovedano delo žena in mladine izpod 18 let. Na prihodnjem zasedanju pa bo po sklepu delavskega sveta izvolil tudi disciplinsko komisijo.

Naloge teh komisij so:

- 1) Komisija za higiensko tehnično varstvo mora voditi kontrolo nad sredstvi za higiensko tehnično varstvo ter na podlagi pravilnika o zdravstvenem in tehničnem varstvu našega podjetja odreja potrebne ukrepe.
- 2) Komisija za osebne dohodke sodeluje pri sestavljanju in

spremembah pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. V okviru veljavnega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov razporeja delavce na delovna mesta ter jim določa način in višino osnove za obračun osebnih dohodkov.

- 3) Komisija za prošnje in pritožbe obravnava prošnje in pritožbe, ki jih člani kolektiva enote naslove na samoupravne organe, ter daje predloge za njihovo rešitev.
- 4) Komisija za pregled izvrševanja norm analizira doseganje norm po artiklih in posameznih delavcih. V slučaju potrebe predlaga svetu enote popravek že obstoječih norm.
- 5) Komisija za razhodovanje drobnega inventarja na osnovi predlogov komisijsko pregleda drobni inventar, ki je predlagan za razhodovanje, ter daje svetu enote svoje predloge.

Naloge ostalih komisij pri svetu enote predilnica česane preje so iste kot naloge ustreznih komisij pri delavskem svetu.

Po posameznih enotah so bili v komisije imenovani naslednji sodelavci:

Svet enote predilnica česane preje:

- 1) Komisija za higiensko tehnično varstvo: Jože Šuštar -predsednik; člani: Milka Nemanič, Rezka Gregorčič in Desa Smuk
- 2) Komisija za osebne dohodke: Stane Petkovšek -predsednik; člani: Ivan Kočever II, Irma Vrtačič, Janez Vraničar in Anica Šimec.
- 3) Komisija za prošnje in pritožbe: Jože Omerzelj - predsednik; člani : Jože Došen in Rezka Plut.
- 4) Komisija za pregled izvrševanja norm: Martina Kapušin -predsednik; člani: Ivanka Klobčar, Marija Kapušin, Dragica Butala in Stanka Držaj.
- 5) Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij: Janko Butala - predsednik; člani: Zofka Grahek, Jožefa Majzelj, Ivan Rozman in Tončka Nemanič.
- 6) Komisija za požarno varnost: Ilija Siročič - predsednik; člani: Milka Nemanič in Andrej Smuk.
- 7) Komisija za razhodovanje drobnega inventarja: Jože Šuštar-predsednik; člani: Jože Judnič in Ilija Siročič.
- 8) Komisija za določitev delovnih mest kjer je prepovedano delo žena in mladine izpod 18 let: Amalija Potočnik -pred-

sednik; člani: Milena Jurajevčič, Anica Žugelj I, Francka Švajger in Milena Ivec.

Svet enote predilnica mikane preje:

- 1) Komisija za higiensko tehnično varstvo: Janez Klobčar, Anton Kos in Franc Turk.
- 2) Komisija za osebne dohodke: Viktor Rožembergar, Jože Rifelj, Nežka Lavrič, Štefka Kranjčič in Janez Boltez ml.
- 3) Komisija za prošnje in pritožbe: Ivan Pavlič, Ana Kisovec, Anton Pungerčar, Ignac Kolenc in Julka Robida.
- 4) Komisija za pregled izvrševanja norm: Marija Slak, Alojz Kobe in Tončka Erbida.

Svet enote tkalnica:

- 1) Komisija za higiensko tehnično varstvo: Anton Iler, Viktor Teropšič in Jovo Grubiša.
- 2) Komisija za osebne dohodke: Rezka Žagar, Bojan Kekec, Zofka Poljanc, Štefka Škedelj in Jelka Kralj.
- 3) Komisija za prošnje in pritožbe: Milka Rapuš, Anica Rajk, Marija Biček, Pavla Kastelic in Boža Iler.
- 4) Komisija za pregled izvrševanja norm: Ivanka Pavlič, Anica Adamič in Ela Seničar.

Svet enote apretura:

- 1) Komisija za higiensko tehnično varstvo: Franc Zagorc, Ivan Pate in Miha Šepetavc.
- 2) Komisija za osebne dohodke: Jože Rolih, Angelca Zupan, Joža Klemenčič, Mara Fonikvar in Breda Breznik.
- 3) Komisija za prošnje in pritožbe: Leopold Šiler, Zali Meserko, Stanka Saje, Joža Redek in Joža Kovačič.
- 4) Komisija za pregled izvrševanja norm: Cveta Milanovič, Silva Kastelic in Justi Grden.

Svet enote uprava in zunanji obrati:

- 1) Komisija za higiensko tehnično varstvo: Maks Zupančič, Jože Udovč in Jože Jerman.

- 2) Komisija za osebne dohodke: Milena Baškovič, Jožica Jalovec, Anton Jevšek, Franc Božič, Bojan Brovet.
- 3) Komisija za prošnje in pritožbe: Slavka Bogovič, Fani Šepetavc, Anica Bele, Jože Puš in Ivan Rački.

Vse komisije bodo na svojih prvih sejah izvolile predsednike komisij. Mandatna doba komisij traja do izteka mandatne dobe svetov enot.

Svet enote uprava in zunanji obrati je določil tudi tov. Antona Hudoklina kot 15. člana sveta enote.

Dne 9. maja je bilo prvo zasedanje novoizvoljenega delavskega sveta. Na tem zasedanju je delavski svet poslušal poročilo o poteku in izidu volitev v delavski svet, ki ga je podal predsednik volilne komisije, ter potrdil mandate novoizvoljenim članom delavskega sveta.

Za predsednika delavskega sveta je bil ponovno izvoljen tov. Bojan Brovet, za njegovega namestnika pa Stane Židanek.

Nato je delavski svet poslušal poročilo o delu in na-logah, ki jih je imel v pretekli mandatni dobi upravni odbor. Poročilo je podal dosedANJI predsednik upravnega odbora tov. Janez Novak.

Po podanem poročilu in razpravi o njem je delavski svet soglasno izglasoval razrešnico staremu upravnemu odboru.

Predstavniki svetov enot, ki so člani delavskega sveta, so predlagali svoje zastopnike, ki naj bi zastopali posamezno enoto v upravnem odboru. Na tajnih volitvah so bili v upravni odbor izvoljeni naslednji sodelavci:

Člani:

- 1) Smuk Andrej, pred.česane preje
- 2) Došen Jože, " " "
- 3) Židanek Stane, pred. mik.preje
- 4) Novak Janez, tkalnica
- 5) Švigelj Minka, tkalnica
- 6) Kobe Marija, tkalnica
- 7) Rolih Jože, apretura
- 8) Božič Franc, zunanji obrati

Namestniki:

- 1) Grahek Zofka
- 2) Jerina Ivan
- 3) Rifelj Jože
- 4) Rajk Anica
- 5) Pungertnik Ana
- 6) Iler Anton
- 7) Zagorc Franc
- 8) Puš Jože

Kot deveti član upravnega odbora pa je po zakonu o gospodarjenju tudi direktor podjetja tov. Luka Dolenc.

Nato je delavski svet imenoval tudi sedem stalnih komisij, ki imajo naslednje naloge:

- 1) Centralna komisija za higiensko tehnično varstvo vodi kontrolo nad sredstvi za HTZ in koordinira delo komisij za higiensko tehnično varstvo svetov enot. Na osnovi pravilnika o zdravstvenem in tehničnem varstvu odreja potrebne ukrepe ter o svojem delu poroča delavskemu svetu.
- 2) Komisija za prevzem, ocenjevanje, razhodovalanje in odpis osnovnih sredstev komisijsko prevzema nabavljena nova osnovna sredstva, ocenjuje nabavljena rabljena osnovna sredstva, ugotavlja dotrajana osnovna sredstva ter jih predlaga delavskemu svetu za odpis. Nadalje pregleda predloge za odprodajo osnovnih sredstev ter jih ocenjuje, odloča o višini knjigovodskih odpisov posameznih osnovnih sredstev ter sestavlja plan investicijskega vzdrževanja osnovnih sredstev in predlaga delavskemu svetu višino kalkulatorne stopnje. Komisija bo sodelovala tudi pri revalorizaciji osnovnih sredstev, za kar je bila imenovana posebna komisija upravnega odbora.
- 3) Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij skrbi za pravilno izvajanje tistega dela pravil podjetja, ki govori o delovnih razmerjih (člen 225 - 240).
- 4) Komisija za požarno varnost skrbi za požarno varnost v podjetju v smislu pravilnika o požarno-varnostni službi v podjetju ter predlaga delavskemu svetu potrebne ukrepe.
- 5) Komisija za štipendije v okviru veljavnega pravilnika o štipendiranju razpisuje potrebne štipendije, predlaga popravke pravilnika ter predlaga upravnemu odboru dodelitve ali odvzeme štipendij. Vodi tudi nadzor nad štipendisti podjetja.
- 6) Komisija za določitev delovnih mest, kjer je prepovedano delo žena in mladine izpod 18 let, določa sporazumno z vodjem enote v smislu Pravil podjetja (člen 371 - 377) tista delovna mesta, ki niso primerna, da so na njih zaposlene žene in mladina pod 18 let.
- 7) Disciplinska komisija ukrepa proti kršilcem discipline na osnovi členov 294 - 335 Pravil podjetja. Pri svojem delu se mora ravnati po Poslovniku za delo disciplinske komisije, ki ga je sprejel delavski svet našega podjetja.

V komisije delavskega sveta so bili imenovani:

- 1) Centralna komisija za higiensko tehnično varstvo: vsi predsedniki komisij za higiensko tehnično varstvo pri svetih enot.

- 2) Komisija za prevzem, ocenjevanje, razhodovanje in odpis osnovnih sredstev: Herman Koprivnik, Anton Hudoklin in vodja ekonomske enote kjer je obravnavano osnovno sredstvo.
- 3) Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij: Ivan Rački, Mimi Seničar, Milena Sajevec, Avgust Berus in Alojz Slak.
- 4) Komisija za požarno varnost: Miro Jakša, Anton Kafrle, Stanko Vaupotič, Maks Zupančič in Stane Hudoklin.
- 5) Komisija za štipendije: Jerneja Čampa, Stane Židanek in Bojan Kekec.
- 6) Komisija za določitev delovnih mest, kjer je prepovedano delo žena in mladine izpod 18 let: Minka Švigelj, Stanka Saje, Milena Sajevec, Marija Biček in Ana Malešič.
- 7) Disciplinska komisija: Herman Koprivnik, Slavko Hočevnar ter zastopnik sindikalne podružnice. Namestniki: Ivan Jakše-kurjač, Jenko Franc in zastopnik sindikalne podružnice.

Vse komisije bodo na svojih prvih sejah izvolile predsednike. Mandatna doba komisij traja do izteka mandata delavskega sveta, mandatna doba disciplinske komisije pa traja 1 leto.

Dne 16. maja 1962 je imel novoizvoljeni upravni odbor prvo sejo, na kateri je izvolil svojega predsednika in njegovega namestnika, poslušal poročilo starega predsednika upravnega odbora ter imenoval komisije upravnega odbora.

Za predsednika je bil ponovno izvoljen Janez Novak, za njegovega namestnika pa Franc Božič.

Tovariš Janez Novak je podal novemu upravnemu odboru izčrpno poročilo, kako je stari upravni odbor v pretekli mandatni dobi vodil podjetje in kakšni uspehi so bili doseženi.

Iz poročila je razvidno, da je bil v letu 1961 dosežen plan proizvodnje v predilnici mikane preje z 98,63 %, v predilnici česane preje s 117,21 %, v tkalnici s 104,82 % in v apreturi: česanih tkanin s 84,82 %, mikanih tkanin pa 102,44 %. Proizvodnost pa je bila v primerjavi z letom 1960 naslednja: predilnica mikane preje 106,26 %, predilnica česane preje 106,94, tkalnica 105,32 % in apretura 93,05 %. Padec proizvodnosti v apreturi pa je samo navidezen, ker smo v preteklem letu izdelovali artikle drugačnega asortimana kot v letu 1960,

ti artikli pa imajo zahtevnejšo obdelavo.

Celotni doseženi dohodek je bil 3,415.162.226 din ali 105,71 %, poslovni stroški so bili doseženi s 95,29 %, prometni davek pa z 78,30 %. Tako smo dosegli bruto dohodek 162,82 % od planiranega, čistega dohodka pa 649 milijonov. Čisti dohodek se je razdelil na osebne dohodke 282 milijonov in na sklade 367 milijonov, torej v razmerju 43,45 % : 56,55%. Tako je bilo razdeljeno v rezervni sklad 20 milijonov, v skupen rezervni sklad industrije 13 milijonov, v sklad skupne porabe 143 milijonov in v poslovni sklad 191 milijonov. Sklad skupne porabe se bo uporabil za zgraditev stanovanj za naše delavce, poslovni sklad pa za plačilo anuitet ter nabavo strojev za tkalnico in apreturo, klima naprav za predilnico česane preje in dograditev hale.

Pri gradnji stanovanjskih stavb nam pomaga tudi občinski sklad za zidanje stanovanjskih stavb s posojilom 50 milijonov.

Iz poročila je razvidno, da so se osebni dohodki povečali v primerjavi z letom 1960 za 24,2 %, medtem ko je čisti dohodek porastel za 61,8 %. Povprečni osebni dohodki so v letu 1961 znašali 21.484 din, v zadnjih treh mesecih preteklega leta pa 23.202 din, kar je bilo doseženo delno zaradi porasta storilnosti, izboljšanja kvalitete izdelkov in prihrankov na poslovnih stroških, delno pa na račun povečanja po smernicah Zveznega družbenega plana.

V teku preteklega leta smo nabavili 606.098 kg česanca iz uvoza, 124.172 kg inozemske volne, 4.373 kg umetnih vlaken, 8.250 kg domače volne in 44.957 kg staničnih vlaken. Rezervnih delov pa je bilo nabavljenih za 26,068.927 obračunskih dinarjev.

Plan investicij v preteklem letu ni bil izpolnjen, ker nam ni uspelo uvoziti potrebnih strojev, kar nas zelo ovira pri izdelavi širšega asortimana tkanin.

Prodajalna je v preteklem letu imela prometa za 179,251.627 din, kar je za 10 % več kot leta 1960. Plan celotnega dohodka je bil z upoštevanjem izrednih dohodkov presežen za 7,237.000 din. Delitev čistega dohodka je bila opravljena skladno z določili ustreznega pravilnika, osebni dohodki so znašali povprečno 30.800 din na mesec. Ostanek čistega dohodka pa je bil na predlog kolektiva prodajalne razporejen na obratna sredstva trgovine.

Menza je imela v letu 1961 za 11,302.639 din prometa.

Dejanski stroški so znašali 12,000.607 din, prometni davek pa 218.720 din. Doseženi finančni rezultat izkazuje primanjkljaj v znesku 4,269.229 din, kar je razumljivo zaradi nizkih cen prehrane.

Plan za leto 1962 predvideva naslednjo proizvodnjo: 230 ton mikane preje na bazi Nm 6, 540 ton česane preje na bazi Nm 32, 1 milijardo votkov v tkalnici in 485.000 m blaga v apreturi.

V prvih štirih mesecih letošnjega leta pa je bil dosežen naslednji rezultat:

	Plan	Doseženo	%
Predilnica mikane preje	75.555 kg	95.241 kg	119,72
Predilnica česane preje	186.781 "	182.591 "	97,76
Tkalnica	344,709.000 v.	367,496.000 v.	106,61
Apertura	167.184 m	174,629 m	104,45

Realizacija je bila planirana na 1.161,666.668, doseženo pa je bilo 1.332,590.064 din ali 114,71 %.

V razpravi o poročilu je tovariš direktor pojasnil, da je pogodba za gradnjo dveh stolpičev že podpisana ter bo prvi zgrajen letos do 15. decembra, drugi pa v juniju prihodnjega leta. Za postavitev montažnih hišic pa smo imeli velike težave z lokacijo, kar pa je sedaj tudi že urejeno. Nova hala bo dograjena do 15. junija t.l. ter bomo vanjo takoj preselili skladišče gotovega blaga in del aperture. Za nabavo novih strojev smo imeli že podpisano pogodbo. Ker pa Investicijska banka še dosedaj ni odprla akreditiva, je dobavitelj pogodbo razveljavil. Montaža klime naprav v obratu II se bo malo zavlekla zaradi nepravčasno izdelanih načrtov. Po odloku Vodne skupnosti LRS moramo do konca leta 1962 urediti čistilne naprave, česar pa iz objektivnih razlogov še nismo začeli.

Na osnovi poročila in razprave je upravni odbor sprejel naslednje sklepe:

- 1) Predilnica česane preje mora ukreniti vse potrebno, da bo proizvodni plan dosežen.
- 2) Upravni odbor predlaga delavskemu svetu, da odobri potrebna sredstva za izdelavo načrtov za čistilne naprave.
- 3) Tov. direktor in tehnični vodja naj si še nadalje prizadevata, da bomo izvozili čimveč naših izdelkov.

Upravni odbor je imenoval tudi naslednje komisije:

- 1) Komisija za reklamacije gotovega blaga in preje, katere naloga je, da pregleda vse reklamirane izdelke, ugotovi krivdo ter bremeni za povzročeno škodo enoto, ki je napako povzročila, z delom, ki ga določi komisija.
- 2) Komisija za spremljanje osebnih dohodkov in izpopolnjevanje pravilnika o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov, katere naloga je, da spremlja izvajanje pravilnikov ter o tem poroča upravnemu odboru. Nadalje razpravlja o spremembah pravilnikov ter jih predlaga v nadaljnjo razpravo svetom enot in upravnemu odboru, ki da svoj predlog ustrezni komisiji delavskega sveta.
- 3) Stanovanjska komisija, katere naloga je, da pregleda pri-spele prošnje za stanovanja ter predlaga upravnemu odboru razdelitev prostih stanovanj.
- 4) Komisija za prošnje in pritožbe, katere naloga je, da pre-gleda na upravni odbor naslovljene prošnje in pritožbe ter predlaga njih rešitev.
- 5) Komisija za norme in cenik del, katere naloga je, da pregle-da norme in cenike del po posameznih enotah ter jih pred-laga upravnemu odboru v potrditev.

V komisije so bili imenovani:

- 1) Komisija za reklamacije: Franjo Kelner - predsednik, Božo Hofbauer ter vodja enote, ki je za reklamacije odgovorna.
- 2) Komisija za spremljanje osebnih dohodkov in izpopolnjevanje pravilnika o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov: Franjo Švent - predsednik, Luka Dolenc, Franjo Kelner in Janez Novak.
- 3) Stanovanjska komisija: Franc Božič - predsednik, Anton Hudoklin, Jože Udovič, Alojz Slak in Franc Sitar.
- 4) Komisija za prošnje in pritožbe: Andrej Smuk - predsednik, Slavka Bogovič in Janez Novak.
- 5) Komisija za norme in cenik del: Stane Židanek - predsednik, Anica Žugelj I, Anica Adamič in Brane Fogeljšek.

Komisija za spremljanje osebnih dohodkov in izpo-polnjevanje pravilnika o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov mora pripraviti vse predloge za popravek pravilnika na osnovi navodil, ki smo jih prejeli od ObLO Novo mesto.

Ker nimamo primerne parkirnega prostora za avto-

mobile, ki se sedaj uničujejo na soncu in slabem vremenu, je bila izvoljena komisija, ki bo poiskala primeren prostor, kjer bi se postavila tudi montažna streha.

Poleg teh zadev je upravni odbor reševal še razne prošnje, ki so se v glavnem nanašale na denarne podpore. Skoro vse so bile rešene negativno.

Jože Udovič

IZOBRAŽEVANJE V PODJETJU

Osnovni principi

V podjetjih je nemalo problemov, ki jih je treba reševati vsak dan. Eden od zelo perečih pa je brez dvoma strokovno izobraževanje. Usposabljanje ljudi na delovnih mestih v podjetju zahteva pozornost, saj nobeno podjetje ne more mimo te problematike, ne da bi jo najresneje pričelo proučevati.

Izobraževanje je zelo široko in zajema vse od navadnega delavca do najodgovornejšega v podjetju. Začne se že ob samem vstopu delavca v podjetje in se nadaljuje do usposobitve za potrebe delovnega mesta. Izobraževanje pravzaprav nikdar ne preneha, ker se proizvodnja razvija, z njo vred pa se kopičijo in izpopolnjujejo tudi dosežki na področju znanosti, tehnike in posameznih strok. Ker je dobro znanje delavcev in vodilnega osebja izredno važno za vsako podjetje, bi bilo napak, če bi izobraževanje prepuščali nenačrtnosti oziroma bi bilo brez kakršnegakoli sistema. Danes že v vseh podjetjih oblikujejo in organizirajo izobraževanje v enoten sistem. Ta sistem pa terja določene principe, ki so splošni in jih je treba ob vsakem konkretnem primeru primerno prilagoditi, tako da bodo v skladu z organizacijsko strukturo in potrebami proizvodnje ter zahtevami uprave oziroma vodstva.

Sistem izobraževanja mora temeljiti na družbeno-ekonomskih zahtevah naše družbene ureditve. To razumemo tako, da je treba teoretično izobraževanje nujno povezati s posredovanjem družbenoekonomskega znanja. Seveda pa ni vseeno, kako posredujemo znanje, ki formira pogled na svet in je odločujoče vrednosti za ustvarjanje mišljenja in odnosov do družbe ter do pridobitev, ki so znane in o katerih ni potrebno posebej govoriti. Ta princip mora prevevati vso izo-

braževalno vsebino, ki jo posredujemo posameznikom in skupinam.

Izobraževanje mora biti stalno. Nikakor ga ne smemo smatrati za kampanjsko akcijo, ampak je treba zanj vedno skrbeti. Seveda pa to delo zahteva primerno usposobljene kadre, ki posredujejo metode, tehniko in način organizacije izobraževanja.

Pri izobraževanju moramo v polni meri upoštevati človeka. Izobraževanje, ki ne bi imelo v vidu tega principa, bi krenilo na stran pota in ne bi doseglo cilja, ki ga zasledujemo. Človek, ki ga v podjetju izobražujemo, je odrasel, zato je delo z njim precej drugačno kot pa delo z mladino. Odrasli želijo pri svojem delu uspeti, spoznati in videti hočejo vzroke in posledice, dejstva in probleme, ki nastajajo. Pri odraslih moramo računati, da so občutljivi, nekateri manj drugi bolj. V njih moramo vzbuditi zaupanje v lastne sile in dvigati iniciativo, ki je tako potrebna. Čas, ki ga vlaga odrasel človek v izobraževanje, mora biti koristno izrabljen, sicer ne moremo dvigati njegovega interesa za izobraževanje. Pri odraslem je treba upoštevati tudi to, da želi, da je upoštevan, da njegovi nadrejeni pokažejo interes za napore, ki jih vlaga v delo, da želi napredovati in drugo. Pri izobraževanju je torej treba posvetiti vso pozornost človeku, ki je najvažnejši faktor v procesu proizvodnje.

Izobrazba je potrebna vsakomur. V podjetju ni nikogar, za katerega bi mogli reči, da ni potreben izobraževanja. Včasih kdo meni, da je potrebno izobraževanje le drugim, njemu pa ne. To so posamezniki, ki so zaverovani v samega sebe in mislijo, da jih nihče na svetu ne more ničesar več naučiti. V podjetju organiziramo izobraževanje za vse kadre, t.j. za nekvalificirane, polkvalificirane, kvalificirane in visokokvalificirane, prav tako pa tudi za uslužbenke in vodilno osebje, ki potrebuje določeno dopolnilno znanje.

Izobraževanje v podjetju izhaja iz potreb delovnega mesta in podjetja. Izobraževanje v podjetju je odvisno od splošne izobrazbe, to je podlage, na katero lahko gradimo. Za potrebe podjetja pa moramo delavce naučiti vse tisto, kar zahteva delovno mesto. V kolikor ne more dati podjetje celotne izobrazbe, se lahko posluži različnih izobraževalnih institucij izven podjetja ter strokovnih šol.

Izobraževanje mora biti planirano. Pri planiranju izobraževanja nam mora biti znan smoter, ki ga zasledujemo. To, česar smo se lotili, moramo točno opredeliti. Smoter mora biti znan, če gre za posameznika ali za skupino. Planiranje pa naj zajema trenutne in perspektivne potrebe.

Vsebina izobraževanja mora biti opredeljena. Ta princip zahteva podrobnejšo označitev, kakor jo je napravila analitska ocena delovnih mest. Pri vsebinski opredelitvi materije za stopnjo strokovnosti je potrebno določiti:

- a) kakšno splošno znanje je potrebno,
- b) kakšno družbeno-ekonomsko znanje je nujno,
- c) kakšne so potrebe po strokovnem znanju (teoretičnem in praktičnem)

Izobraževanje je uspešnejše, če se izvaja z aktivnimi metodami. Pri izobraževanju naj bi se uporabljale take metode dela, ki bi vzbujale interes, zaupanje v lastne sile in aktivno sodelovanje vsakogar, ki se izobražuje. Tako bodo težave pri učenju manjše, znanje ki ga bo dobil udeleženec, pa bo bolj kvalitetno.

Izobraževanje v podjetju mora sloneti na sistematični kontroli, ki naj ugotovi dosežene rezultate. O tem mora misliti tisti, ki je za to odgovoren. Pri izobraževanju lahko pričakujemo naslednje rezultate:

- skrajšan čas učenja,
- zmanjšanje slabe kvalitete,
- izboljšanje delovnih metod,
- zmanjšanje števila nesreč in nezgod pri delu,
- manjša poraba materiala,
- manjša fluktuacija,
- zmanjšanje števila pritožb,
- izboljšanje medsebojnih odnosov.

Načini kontrole so različni, od enostavnih obrazcev do raznih anket in statističnih obdelav.

To so principi, ki naj bi bili osnova za postavitve sistema izobraževanja v podjetju.

Izobraževalni center pri nas

Zaradi vedno večjih potreb po izobraževalnem centru smo tudi pri nas ustanovili odsek za vzgojo kadrov. Ustanovitev tega odseka je narekovala potreba po čim hitrejši usposobitvi strokovnega kadra delavcev za tkalnico. Kakor

veste, se delavski svet na eni svojih sej razpravljaj o nadaljnji razširitvi tkalnice, ker je to investicija, ki je najcenejša in se sredstva, ki smo jih vložili za nabavo novih strojev najhitreje vračajo. Za te stroje rabimo nove tkalce, vzdrževalce strojev in pomožne vzdrževalce strojev, ki jih pa trenutno ni. Vse to je imel upravni odbor v vidu, ko je predložil delavskemu svetu, da se v naši tovarni ustanovi odsek za vzgojo kadrov.

Odsek za vzgojo kadrov je dobil nalogo, da najprej usposobi ljudi, ki bodo stroje vzdrževali. V ta namen smo vodjo tega odseka, tov. Kovačiča, poslali v zvezni center v Kranj, kjer je v prvem delu seminarja, ki se bo še nadaljeval v jeseni, dobil osnovno potrebno znanje, da smo z delom lahko začeli. Vsporedno z vzdrževalci strojev pa se bodo izobraževali tudi delavci, ki bodo na teh strojih delali. V centru trenutno pripravljajo načrte dela, učne pripomočke in skripta. Štirje tečajniki pa po pripravljenih načrtih obiskujejo tečaj za obdelavo kovin. Že prvi začetki dela so pokazali dobre rezultate. Tov. Staniša, kot instruktor praktičnih del v strojni delavnici, vse svoje znanje, ki ga je pridobil skozi dolgoletno prakso, prenaša na tečajnike. Tečajniki so resni fantje, ki se zavedajo, da jim ta tečaj omogoča napredovanje, če se bodo s svojim pridobljenim znanjem lahko vključili v delovni proces enakovredno s sedanjo delovno disciplino, kvaliteto in produktivnostjo.

V drugem delu tečaja, to se pravi po tečaju za obdelavo kovin v strojni delavnici, si bodo tečajniki pridobili potrebno znanje v vezavah, vlakninah, strokovnem računstvu in vsemu ostalemu, kar mora vzdrževalec strojev znati. Za ta teoretski del se sedaj pripravljajo skripta, tako da tečajniki na tečajih ne bodo preobremenjeni s pisanjem in risanjem.

Odsek bo dobil tudi novo statev proizvodnje TEKSTIL-STROJ Zagreb, na kateri bodo tečajniki po teoretskem delu začeli praktično delo na montaži posameznih delov in elementov stroja. Za vse to se sedaj pripravljajo učni programi in načrti dela, s katerimi pa je precej dela.

Kakšne metode se uporabljajo za čim hitrejšo obvladanje določenega znanja?

V svetu so centri za izobrazbo že dolgo poznane stvari. Borba za čimvečjo produktivnost, boljšo kvaliteto in čim večje izkoriščanje strojev pri normalno vložnem trudu je narekovala, da se posvetimo študiju dela. Vsi vemo, da se ena delovna operacija lahko opravi na več načinov.

Kateri od teh načinov je najboljši, je pa ravno stvar, ki jo moramo poiskati in utemeljiti ter posredovati novim delavcem. Torej je predvsem važno, da proučimo različne metode dela in ugotovimo, kateri od poznanih in nepoznanih načinov izvršitve dane operacije najbolj odgovarja našim zahtevam.

Ta način sedaj točno analiziramo in nato začnemo s priučevanjem. Vzemimo na primer tkalca na volnenih stavah. Naša prva naloga je, da izvršimo popis vseh del, ki jih mora za to delovno mesto tkalec opravljati. Sem spada jo vsa dela od priprave stroja za delo preko priprave votka, polnjenja čolnička, iskanja votka, vezanje pretrga, menjava čolnička itd. do čiščenja stroja.

Za vsako tako operacijo pa naredimo točno analizo, recimo za polnjenje čolnička. Tkalka mora izvršiti sledeča dela: dvig vretena, snemanje prazne cevke, odložitev prazne cevke, prijem votkovega navitka, odmotavanje niti, natik na vreteno, spuščanje vretena, prisukavanje in izvlečenje skozi očesce. Na ta način smo opisali eno operacijo dela. To pa še ni vse, ker se da vsak gib zopet izvesti na ta ali oni način. Sedaj pa je naša dolžnost, da vsako delo od teh, ki smo jih pri delovni operaciji "polnjenje čolnička" naštel, dalje analiziramo. Na primer dvig vretena: čolniček držimo v levi roki, vreteno primemo na zgornjem koncu z desno roko in ga potegnemo (odpremo) do kraja. Nato preprimemo čolniček z levo roko pod osjo vretena v višini prsi. Na ta način smo točno analizirali to fazo dela, za katero smo se spoznamo, da je med vsemi, ki smo jih proučevali, najboljša. Takšno učenje ni nikaka novotarija, to že davno poznamo, samo s to razliko, da ga do sedaj v naši industriji nismo uporabljali, pač pa v svetu, kjer so organizaciji in študiju dela posvečali več pozornosti, in je to že dolgo poznana ter edina ekonomična in opravičena metoda dela.

Pri nas že od nekdaj poučujemo na ta način vojake. Vsak moški, ki je služil vojsko, prav dobro ve, da se je učil zadati puško na rame prav tako, kakor smo sedaj mi opisali delovno fazo "dvig vretena". Torej smo tudi pri nas poznali delitev dela, vendar zaenkrat samo v vojski, kjer so vsako delo razdelili na več ključnih točk. Tudi mi bomo sedaj analizirali vsako delo na isti način, samo da bodo namesto puške čolnički, vretena, osnove predpreje, votki itd.

Prepričani smo, da bomo v tem delu dosegli zaželjene uspehe. Od sedaj bomo delavce, brez ozira za kakšno delovno mesto ga bomo pripravljali, usposabljali na seminarjih v centrih, ki se bodo pečali s proučevanjem raznih metod dela

za dosego produktivnosti in kvalitete, za zmanjšanje odpadkov in za boljše odnose med ljudmi enote.

Danilo Kovačič

V METLIŠKI PREDILNICI MISLIMO TUDI NA BODOČNOST

Po preteku poizkusne proizvodnje, to je po času, ko so se prvi delavci priučili na delovnih mestih in je bilo vse ostalo urejeno za nemoteno proizvodnjo, je pričela z delom tretja izmena. S tem dnem so pričele z delom ponoči vse žene in dekleta, ki so izpolnile osemnajsto leto in nimajo zdravniške prepovedi za nočno delo. V začetku je bilo težko, nekatere so obupavale, pozneje pa so se privadile. Vendar pa je to za vse prizadete še danes težko breme. Kadarkoli govorimo o težavah in napakah pri delu, spoznavamo, da je več vzrokov v nočni izmeni. Večkrat je bilo na svetu enote postavljeno vprašanje, kako dolgo bodo žene še delale ponoči. Zaradi velike potrebe po preji in števila zaposlenih se o tem ni dalo dosti govoriti. V zadnjem četrtnetletju pa smo v našem obratu opazili močne premike delovne sile. Dekleta so iz raznih vzrokov zapuščale podjetje. O tem pojavu so na svetu enote razpravljali in sprejeli pohvalen vreden predlog, da se vse ženske, ki odhajajo, nadomesti z moško delovno silo. S tem bi se pričel reševati problem nočnega dela za žene, na drugi strani pa problem zaposlovanja moških iz območja občine Metlika.

Sklep sveta ekonomske enote se že izvaja, kmalu bodo v eni izmeni predpredilnice vse stroje posluževali moški. Z izvajanjem tega sklepa pa naletimo na razne težave. Delavke so se privadile na svoja delovna mesta, na svoje stroje in sodelavke v izmeni, sedaj pa se večkrat dogodi, da se morajo umakniti tovarišu, ki je prišel na novo v podjetje. Pri tem čestokrat naletimo na slabo voljo in nerazumevanje. Ko pa bodo vse sodelavke seznanjene z namenom teh sprememb v zaposlovanju, bodo lažje prenašale te majhne nevšečnosti. Tu gre predvsem za njih same, da se bodo v doglednem času rešile nočnega dela. Poleg tega pomagamo s tem reševati problem zaposlovanja v komuni. Veliko korist pa bo imelo od tega podjetje kot celota, ko bo stopil v veljavo

zakon o popolni prepovedi nočnega dela za žene in bo lahko podjetje pripravljeno s priučenimi moškimi, obratovalno nemoteno.

Vse navedene spremembe bodo zelo dobro vplivale na storilnost ekonomske enote. Svet ekonomske enote predvideva, da se bo število zaposlenih znatno zmanjšalo, ko bodo delale žene le v dveh izmenah. Danes zaposlujejo noseče žene in matere z otrokom do 1 leta starosti na posebnem delovnem mestu, to je na stroju za navijanje preden. Ker je teh žena s pravico za delo v dve izmeni vedno več, je efekt dela teh žena vedno manjši. Tako so v obratu večkrat izrečene na račun njih pripombe o nedelavnosti, vendar tega niso krive te žene, ki jih je preveč okoli stroja. Ko bodo vse žene delale v dveh izmenah, bodo nosečnice in matere ostale na svojih delovnih mestih. Za njih bo potrebna "rezerva" le tri mesece oziroma 6 mesecev, danes pa jo mora nadomeščati druga delavka približno 20 mesecev. Gotovo se bo to dobro odražalo pri storilnosti našega obrata.

Na svetu enote bodo morali še in še razmišljati o takih in sličnih zadevah, da bomo zniževali proizvodne stroške in boljšali kvaliteto dela. S pravilnikom o oceni kvalitete je bil dosežen uspeh, nimamo pa še nekih sil, ki bi uvajale disciplino. Še se dogaja, da se zaposleni zadržujejo izven svojega delovnega področja. Ti prestopki so zelo pogost pojav zlasti pri tistih, ki nimajo opravka z delom na strojih. Gotovo mislijo, da se ne bo nič poznalo, če se malo odmaknejo od svojega dela. Vendar vemo, da so vsa delovna mesta potrebna in tudi koristna ter da njihovo delo vpliva na skupen uspeh enote. V bodoče bodo na svetu enote o tem več govorili in gotovo bodo našli rešitev, da se tudi take pomanjkljivosti odpravijo.

Anica Zugelj

Ameriški kemik dr. Millson je izdelal jekleno nitko, ki je polovico tanjša od povprečnega človeškega lasu. Tkanina iz takšnih niti je baje zelo mehka in izredno trpežna.

O PERSPEKTIVNEM RAZVOJU GOSPODARSTVA OBČINE NOVO MESTO
V RAZDOBJU OD 1961 - 1965 LETA

(Nadaljevanje)

Investicije

Poleg tega, da se je izboljšala učinkovitost naložb zaradi izboljšanega sistema delitve dohodka gospodarskih organizacij ter vse večjega vpliva organov delavskega samoupravljanja na gospodarski razvoj, se je bistveno povečala tudi materialna osnova za napredek družbenega standarda. Osnovni principi investicijske politike v obdobju 1961 - 1965, pogojeni z doseženimi rezultati in predvidenim razvojem proizvodnje ter družbenega standarda, naj bi bili v glavnem naslednji:

V bodoče naj bi se investicije v gospodarstvu vlagale tako, da bi se dosegel najhitrejši dvig proizvodnje. Vse vložene investicije v gospodarstvu pa bi morale biti vsklajene z razvojem celotnega gospodarstva za daljše časovno obdobje.

Potrebne investicije v razvoj družbenega standarda naj bi se v bodoče usmerjale predvsem s področja, ki bistveno vplivajo na življenske razmere prebivalstva, to je v gradnjo stanovanj, komunalno graditev, zdravstvo, šolstvo itd.

Prednost naj imajo razni investicijski objekti, ki zagotavljajo ob manjših naložbah hitrejši in večji učinek, kot na primer razne rekonstrukcije in razširitve posameznih podjetij. Z investiranjem v mehanizacijo in automatizacijo proizvodnih procesov ter z uvajanjem najsodobnejših dosežkov tehnike in znanosti bi v bodoče dosegli hitrejšo naraščanje produktivnosti dela.

Gospodarske organizacije naj bistveno povečajo vlaganja v obratna sredstva iz lastnih sredstev. S smotrnejšo uporabo razpoložljivih sredstev naj se pospeši njihovo obračanje in tako omogoči nemoten razvoj proizvodnje in blagovnega prometa.

Po posameznih panogah pa se bodo vlagala investicijska sredstva predvsem v sledeče namene:

V industriji za razvoj energetike, izgradnjo nove tovarne ravnega stekla, izgradnjo novih objektov za proizvodnjo usmerjevalcev, farmacevtsko kemičnih proizvodov, za razvoj lesne industrije, za razne razširitve in rekonstruk-

cije v tekstilni in kovinski industriji ter za izpopolnitev in modernizacijo strojne opreme ter geološke raziskave.

Investicijska sredstva v kmetijstvu se bodo vlagala za nove nasade, gradnjo hlevov, nabavo živine, izpopolnitev kmetijske mehanizacije in za predelavo kmetijskih pridelkov. V gozdarstvu za obnovo gozdov, za pogozdovanje, zasaditev plantažnih nasadov, gradnjo gozdnih cest itd.

V gradbeništvu se bodo investicijska sredstva vlagala za nabavo gradbene strojne opreme itd.

V prometu za modernizacijo cestnega omrežja, avtomatizacijo telefona in telegrafa itd.

V trgovini za rekonstrukcijo prodajnih in skladiščnih prostorov.

Poleg navedenih panog so predvidena vlaganja investicijskih sredstev še v gostinstvu, turizmu in obrti kakor tudi v negospodarske dejavnosti, na primer stanovanjsko izgradnjo, komunalno izgradnjo, za razvoj šolstva, razvoj zdravstva in socialnega varstva.

Sredstva občinskega investicijskega sklada naj bi se v bodoče načeloma uporabljala kot soudeležba za posojila iz ostalih virov, predvsem iz splošnih republiških skladov. Sredstva za investicije pa bi se zbirala tudi iz lastnih fondov gospodarskih organizacij in ustanov.

Osebna potrošnja in družbeni standard

Osebna potrošnja

S predvidenim povečanjem proizvodnje in narodnega dohodka ter dviga produktivnosti dela se predvideva tudi povečanje osebne potrošnje prebivalstva v občini. S tem bi dosegli nadaljnjo intenzivno dviganje življenjskega nivoja, kot je bilo to značilno za preteklo plansko obdobje.

Delitev osebnih dohodkov se bo izvajala v gospodarskih organizacijah glede na delež poedinca v doseženih rezultatih kolektiva, tako da bo delitev odvisna v osnovi od produktivnosti dela in uspeha gospodarske organizacije kot celote.

Da pa bi dosegli predvideni razvoj osebne porabe, so zadolženi tako občina kot organi delavskega samoupravljanja, da z ustreznim razporejanjem razpoložljivih sredstev, predvsem v tiste dejavnosti, ki neposredno vplivajo na

življenske razmere prebivalstva, dvigajo in regulirajo osebno porabo in družbeni standard. Pri dviganju življenske ravni pa bodo morala odigrati važno vlogo stanovanjske in krajevne skupnosti, ki naj z ustanavljanjem raznih servisov in ustanov za dnevno prebivanje otrok zaposlenih staršev predvsem razbremene matere in gospodinje.

Družbeni standard

Fospešeni gospodarski razvoj in stalno izpreminjanje ekonomske strukture prebivalstva zahtevajo hitrejši razvoj družbenega standarda ter zagotovitev večjih materialnih naložb v te namene. Potrebno bo v bodoče razširiti materialno osnovo razvoja vseh dejavnosti družbenega standarda. Ker se kaže čedalje večja potreba po negospodarskih investicijah, bo potrebno ustvariti tako povečanje materialnih sredstev in tako izgradnjo, ki bo omogočala izboljšanje stanovanjskega standarda, povečanje površine šolskih prostorov, razširitev zdravstvenih kapacitet in uslug kot tudi povečana vlaganja v ostale komunalne in družbene objekte.

Stanovanjska izgradnja

Predvideva se, da si bodo v prihodnjih letih gospodarske organizacije, zavodi in zasebniki izgradili precej novih stanovanj. Pri stanovanjski izgradnji naj imajo prednost zadružne gradnje, pri katerih pa naj občinski ljudski odbor prevzame iniciativo, da se gradi predvsem na takih področjih, kjer bodo čim manjši stroški komunalnih gradenj.

Ostala komunalna dejavnost

Z naglim razvojem samega mesta kakor tudi drugih središč bo potrebno pristopiti k pospešeni izgradnji potrebnih komunalnih naprav, kot so vodovod, kanalizacije, ureditev cestnega omrežja itd. Komunalna uprava, ki skrbi prvenstveno za komunalne objekte v samem središču komune, bo morala postopoma razširiti svoje področje dela tudi na urbanistične centre na podeželju. Za svoje storitve bo morala uvajati cene na ekonomskih osnovah po načelih samofinansiranja tako da se bodo prenašali stroški na uporabnika storitev. Osnovno skrb za razvoj komunalne dejavnosti, ki je neposredno povezana z vsakdanjimi potrebami prebivalstva na podeželju, pa bodo še nadalje obdržali krajevni odbori in krajevne skupnosti ob sodelovanju državljanov. Z naglim naraščanjem industrije se vedno bolj širi vpliv industrijskih naselij na podeželju. Tako posamezna naselja, zlasti v neposredni bližini mesta in urbanističnih centrov, izgubljajo

nekdanji vaški značaj in bodo vsekakor prej ali slej prešla v sklop strjenih urbanističnih področij. Prav tako bo potrebno preiti na določeno modernizacijo občinskih cest. Urejanje vaških poti, elektrificiranje in urejanje vsega, kar je strogo lokalnega značaja, bo prenešeno na krajevne odbore in na prebivalce vasi oziroma okoliša kot neposrednega koristnika.

Z letom 1960 je bila elektrifikacija podeželja v občini v glavnem zaključena. Le manjši zaselki so ostali neelektrificirani, kar bo treba individualno reševati. Da bi se uredila služba požarne varnosti, bo zgrajen v Novem mestu nov gasilski dom za poklicno gasilsko četo s potrebno orodjarno, ki bo služila tudi za popravila in vzdrževanje požarno varnostnih naprav vsem prostovoljnim gasilskim društvom na območju občine.

Šolstvo

Šele ob podrobni analizi stanja in perspektivnega razvoja sleherne šole si je možno postaviti trden plan reorganizacije šolske mreže, spremembe v notranji organizaciji posameznih srednjih in strokovnih šol, plan investiranja ter izvajati pravilno kadrovsko politiko, izboljšati pedagoško-vzgojno stran dela in voditi pravilno politiko financiranja ter tako s kar najmanjšimi sredstvi doseči čimboljše uspehe v vseh šolah. Stanje naših šol je iz leta v leto slabše. Sama predračunska sredstva, ki so dodeljena šolam, ne zadoščajo. V večjih središčih pa je nastal tudi problem šolskega prostora. Na drugi strani pa imamo šole z dovolj številnimi in dovolj prostornimi učilnicami, ki pa nimajo dovolj šoloobveznih otrok. Z reformiranim šolstvom je treba šolski sistem vskladiti s potrebami občine in okraja ter upoštevati vse možnosti, ki jih imamo, da dvignemo šolstvo na višjo stopnjo. Z življenjem šol, predvsem strokovnih, pa se nujno povezujejo vprašanja dijaških domov, zlasti v Novem mestu. Zaradi splošnega pomanjkanja stanovanj je dijakom zelo težko dobiti stanovanje izven dijaškega doma. Krajevne in stanovanjske skupnosti bodo morale skrbeti za ustanavljanje in razširitev že obstoječih vzgojno varnostnih ustanov.

Kultura in prosveta

Za nadaljnje razvijanje kulturne dejavnosti bo potrebno predvsem razvijati prosvetne domove, kino dvorane, knjižnice itd.

Zdravstvo

Na območju občine je zdravstvena služba od osvoboditve do danes opravila določeno vzgojno pot. Vendar bo, glede na dosedANJI razvoj zdravstva in glede na potrebe, ki narokujejo izboljšanje zdravstvene službe na področju zdravstva, v bodoče treba še marsikaj napraviti. Z vključitvijo kmečkega prebivalstva v zdravstveno zavarovanje stoje pred zdravstveno službo nove odgovorne naloge. Sedanje zmogljivosti bolnišnice, zdravstvenega doma, zobne ambulante in lekarne že dolgo ne odgovarjajo potrebam.

Socialno varstvo

Tudi razvoju socialne politike bo potrebno v bodoče posvetiti več pozornosti. Odpravljati bo treba številne probleme, ki nastajajo na tem področju. Tako bo predvsem nujno potrebno zgraditi dom počitka za onemogle.

Upravni in ostali organi ljudskega odbora

V bodoče bo občinski ljudski odbor poleg ostalih nalog posvetil vso skrb razvoju krajevnih odborov, ki jim bo zagotovil iz občinskih proračunov primerna sredstva za urejanje lokalnih problemov, ki neposredno zadevajo interese prebivalcev tistega kraja. Prav tako bo ObLO nudil vso pomoč tudi stanovanjskim in krajevnim skupnostim pri njihovem delu za izboljšanje standarda svojih prebivalcev.

B.B.

NESREČE PRI DELU IN NA POTI NA DELO

v mesecu marcu, aprilu in v začetku maja

22. marca se je ponesrečila na poti v službo Jožefa Franko, tkalka.

Imenovana se je peljala s kolesom iz Brusnic v službo. V vasi Ratež jo je zaradi nanovo zapadlega snega in poledice zaneslo, tako da je padla ter si poškodovala levo ramo.

Vzrok poškodbe: poledica na cesti

30. marca se je ponesrečil pri delu Rudolf Lokar, transportni delavec.

Imenovani je šel skupaj z ostalimi sodelavci pogledat na železniško postajo, kam je namenjen tovor volne. Pri odpiranju vrat vagona ga je zgrabila kljuka ter mu poškodovala sredinec desne roke.

Vzrok poškodbe: naglica pri delu

11. aprila se je ponesrečil pri delu Jože Femc, strojni ključavničar. Imenovani je varil avtogeno na varilni mizi. Na isti mizi je bil tudi težak komad kotnega železa, ki bi ga moral imenovani odstraniti preden je začel variti. Ker pa tega ni storil, mu je med varenjem padlo kotno železo na prste leve noge ter ga težje poškodovalo, tako da je moral iskati zdravniško pomoč v novomeški bolnici.

Vzrok poškodbe: Nered na delovnem mestu.

11. aprila se je ponesrečil pri delu Jože Rifelj, tkalec.

Imenovani je zbiral votek v zaboju, nenadoma pa mu je zletel čolniček tkalskega stroja v levo ramo in je tako dobil lažjo poškodbo.

Vzrok poškodbe: pokvarjen tkalski stroj.

14. aprila se je ponesrečil pri delu Franc Štamfelj, mizar.

Imenovani je rezal komad smrekovega lesa na krožni žagi (cirkularki). Ker je bil obdelovalni komad lesa majhen, krožna žaga pa ni bila opremljena z zareznim klinom in zaščitno kapo, je verjetno prišlo do povratnega udarca, pri čemer si je ponesrečenec težje poškodoval kazalec desne roke, tako da so mu ga morali v novomeški bolnici ampuntirati.

Vzrok poškodbe: posebna komisija je na licu mesta pregledala delovno mesto ter ugotovila, da so bili opuščeni vsi varnostni predpisi o krožnih žagah, ker krožna žaga ni bila opremljena z rezervnim klinom in zaščitno kapo.

17. aprila se je ponesrečil pri delu Ivan Deželan, pomočnik vzdrževalca strojev v tkalnici.

Imenovani je popravljajal na tkalskem stroju žico listov. Ker je hitro delal, se je žica nenadoma snela in ponesrečenca udarila po levem očesu ter mu ga delno poškodovala.

Vzrok poškodbe: naglica pri delu.

19. aprila se je ponesrečila na poti na delo Kristina Zupančič, tkalka.

Imenovana se je peljala s kolesom iz Šmihela v službo. Kmalu nato so se ji zlomile vilice kolesa, ponesrečenka je padla ter si poškodovala koleno desne noge.

Vzrok poškodbe: pokvarjeno kolo.

24. aprila se je ponesrečil pri delu Marjan Turk, strojni ključavničar.

Imenovani je obdeloval komad železa na stružnici, nenadoma pa mu je drobec železa odletel v desno oko ter mu ga delno poškodoval.

Vzrok poškodbe: neupoštevanje higiensko tehničnih predpisov. Imenovani bi moral pri tem delu uporabljati zaščitna očala.

24. aprila se je ponesrečila na poti na delo Jožefa Piliha, tkalka.

Imenovana se je peljala s kolesom iz Šmihela v službo. Po neprevidni vožnji je zapeljala na kamen, tako da ji je spodneslo kolo in je padla ter si poškodovala glavo.

Vzrok poškodbe: neprevidna vožnja s kolesom.

5. maja se je ponesrečila pri delu Anica Kočijaž, tkalka.

Imenovana je med pogonom čistila s krpo pločevino pod tkalskim strojem. Ker je bila pri čiščenju neprevidna, jo je vrteči del stroja pritisknil ob pod ter ji poškodoval prst desne roke.

Vzrok poškodbe: naglica pri delu. Imenovana bi morala to delo opraviti pri stoječem stroju.

5. maja se je ponesrečila pri delu Fani Plut, tkalka.

Imenovana je hotela namestiti čolniček v škrinjice na tkalskem stroju, pri čemer je po neprevidnosti spravila stroj v pogon in ji je nato kolo

tkalskega stroja pritisnilo desno dlan ob razpenjalec stroja.

Vzrok poškodbe: premalo strokovnih izkušenj.

Miro Jakša

NEKAJ NAVODIL O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU
(nadaljevanje in konec)

Pokojninska osnova in višina pokojnine

- 1) Polna pokojnina (19.člen) znaša 100 % zavarovančeve pokojninske osnove.
- 2) Napolna pokojnina (20.člen) znaša 40% zavarovančeve pokojninske osnove za dopolnjenih petnajst pokojninskih let in se nato poveča za vsako nadaljnje dopolnjeno pokojninsko leto zavarovancu za 3 % pokojninske osnove, zavarovanki pa za 4 % pokojninske osnove.

Ugodnosti borcev

Zavarovanec, udeleženec narodno osvobodilne vojne (1., 2. in 3. točka prvega odstavka 31. člena), ki je vstopil v narodnoosvobodilni boj pred 9.septemberom 1943, in udeleženec španske državljanske vojne (4.točka prvega odstavka 31.člena) imata pravico do pokojnine in sicer:

- 1) Zavarovanec, ko dopolni 55 let starosti, in zavarovanka, ko dopolni 50 let starosti, če ima najmanj 15 za pokojnino vštavnih let, od tega najmanj 10 let delovne dobe, in zavarovanec, ki ima 35 za pokojnino vštavnih let, in zavarovanka, ki ima 30 za pokojnino vštavnih let.
- 2) Zavarovancu, udeležencu narodno osvobodilne vojne (1., 2. in 3. točka prvega odstavka 31.člena), ki je vstopil v narodnoosvobodilni boj pred 9. septembrom 1943, in udeležencu španske državljanske vojne (4.točka prvega odstavka 31. člena), ki ima najmanj 15 za pokojnino vštavnih let, od tega najmanj 10 let delovne dobe, lahko posebna zvezna komisija prizna pravico do pokojnine tudi pred dopolnjenim 55 oziroma 50 letom starosti (1.točka prvega odstavka), če spozna, da je to potrebno glede na njegovo splošno zdravstveno stanje in delovno zmožnost.

- 3) Pokojnina iz prvega in drugega odstavka tega člena se odmeri z ustreznim odstotkom.
- 4) V delovno dobo 10 let iz 1. točke prvega odstavka in iz drugega odstavka tega člena se šteje tudi čas, ki ga je prebil zavarovanec v narodnoosvobodilnem boju, kakor tudi tisti čas, ki se po 1.do 5.točki prvega odstavka 31. člena tega zakona šteje za pokojnino in sicer v dejanskem trajanju.

74. člen

- 1) Zavarovancu, udeležencu narodnoosvobodilne vojne od leta 1941, in udeležencu španske državljanske vojne, čigar osebna pokojnina, odmerjena po pokojninski dobi bi znašala manj kot 100 %, gre polna osebna pokojnina.
- 2) Zavarovancu, udeležencu narodnoosvobodilne vojne, čigar osebna pokojnina, odmerjena po pokojninski dobi, bi znašala manj kot 100 % pokojninske osnove, se pokojnina poveča, in sicer:

udeležencu od leta 1942 do konca vojne	za 90 %,
udeležencu od leta 1943 do konca vojne	za 60 %,
udeležencu od leta 1944 do konca vojne	za 30 %,
udeležencu od leta 1945 do konca vojne	za 10 %.
- 3) Pokojnina, odmerjena v smislu drugega odstavka tega člena, ne sme presegati pokojninske osnove.

75. člen

- 1) Zavarovancu, jugoslovanskemu državljanu, ki je bil po 6. aprilu 1941 ujet in je v taborišču vojni ujetnikov aktivno in organizirano sodeloval pri delu za narodno osvobodilno gibanje, se poveča pokojnina za 30 %.
- 2) Pokojnina, odmerjena v smislu prejšnjega odstavka, ne sme presegati pokojninske osnove.

Izjemno priznanje pokojnine

Zvezni izvršni svet lahko prizna pravico do osebne pokojnine tudi v primerih, ko niso izpolnjeni pogoji za pravico do pokojnine, ki so predpisani s tem zakonom, in odmeri večjo pokojnino, kot bi šla komu po določbah tega zakona.

Posebni dodatek udeležencem NOB

Zavarovanec, udeleženec narodnoosvobodilne vojne, ki je stopil v narodno osvobodilni boj pred 9. septembrom 1943, in udeleženec španske državljanske vojne, ki je bil po plači uvrščen v nižji kot VIII. zavarovalni razred, se uvrsti v ta razred in se mu odmeri za pokojnino znesek povprečne pokojninske osnove tega razreda. Doslej je bil ta zavarovalni razred X.

V tej zvezi je prinesel novi odlok v primeri z dosedanjim predpisom dvoje bistvenih sprememb, na primer določanje posebnega dodatka in sicer:

- a) glede osebnega dohodka, ki odloča pri ugotavljanju pravice do posebnega dodatka udeležencu NOB;
- b) glede zneska, do katerega se računa razlika nasproti povprečnemu osebnemu dohodku upravičenca zaradi odmere posebnega dodatka.

Po sedanjih določilih je bila osnova, ki je bila odločilna za ugotavljanje pravice do posebnega dodatka udeležencem NOB, pri javnih uslužbencih mesečni znesek temeljne in položajne plače, pri delavcih v gospodarstvu pa mesečni znesek tarifne postavke s stalnimi dodatki za delo v rednem delovnem času. Le pri zavarovancih, ki so dobivali osebni dohodek kot obračun po kompleksnem učinku, se je vzel kot redna plača povprečni mesečni osebni dohodek, ki ga je dobil zavarovanec v polletju pred tistim polletjem, za katerega naj se mu odmeri posebni dodatek.

Novi odlok odpravlja tarifno postavko v gospodarstvu kot osnovo, ki rabi za ugotavljanje pravice do posebnega dodatka udeležencem NOB, in jo nadomesti s povprečnim osebnim dohodkom, ki ga je zavarovanec dejansko prejel v obdobju, za katero se ugotavlja posebni dodatek.

Spremenjena je bila tudi odločba, po kateri se je v preteklem letu odmerjal posebni dodatek udeležencem NOB od razlike med povprečno plačo in povprečno pokojninsko osnovo VIII. zavarovalnega razreda, povečano za 20 %, kar je dalo v lanskem letu znesek 22.200 din. Novi odlok je opustil povprečno pokojninsko osnovo VIII. zavarovalnega razreda kot osnovo za izračun posebnega dodatka in se odločil za absolutno postavljeni okrogli znesek 24.000 din, ki je nadomestil dosednji znesek 22.200 din. Poslej je torej višina posebnega dodatka udeležencem NOB odvisna od razlike med povprečnim osebnim dodatkom zavarovanca in zneskom 24.000 dinarjev.

Mimica Seničar

PRVOMAJSKI IZLET V NOVIGRAD

Z veseljem smo pričakovali prvomajske praznike. Že nekaj dni pred prazniki smo lahko opazili povsod praznično razpoloženje. Vsak si je napravil načrt, kako bo preživel proste dneve in zato je tudi sindikalna podružnica organizirala tridnevni izlet v Novigrad, kjer imamo počitniški dom.

V nedeljo zjutraj 29. aprila smo se zbrali pred tovarno, odkoder smo se odpeljali z dvema tovornima avtomobiloma. Prvi postanek je bil na Vrhniki, rojstnem kraju Ivana Cankarja. Tu smo se malo razgledali in okrepčali ter nadaljevali pot proti Postojni. Večina naših izletnikov si je želela ogledati Postojnsko jamo. Res smo morali čakati poldrugo uro, vendar je bilo to čakanje pozabljeno, takoj ko smo vstopili v jamo, kajti nobena fotografija ne more prikazati te jame takšne, kakršna je v resnici. Vodič, ki nas je vodil, nam je sproti pripovedoval zanimive podatke. Tako nam je med drugim povedal, da je Postojnska jama po velikosti tretja na svetu, po lepoti pa je na prvem mestu. Letno obiše jamo približno 300 tisoč ljudi, dosedaj jo je obiskalo že 5 milijonov.

Iz Postojnske jame smo nadaljevali pot proti Kopru. Na cesti blizu Črnega kala smo zavili na stransko cesto in se po nekaj kilometrih pripeljali do gradu Socerb, ki je preurejen v gostišče. Od tu se zelo lepo vidi Trst in okoliške vasi, saj je v bližini pod gradom že jugoslovansko-italijanska meja.

Tudi v Kopru smo se ustavili, da smo se malo odpočili, nekateri pa so si ogledali morje od blizu, ker so ga šele prvič videli. Nato smo nadaljevali pot in pozno popoldne prišli v Novigrad. Kljub temu, da je bila vožnja do Novigrada zelo dolga in naporna, smo bili vsi prijetno razpoloženi. Pesem, vrisk in smeh si lahko slišal še pozno ponoči.

Naslednje jutro smo bili kmalu vsi pokonci. Vsak je hotel izkoristiti ta kratek čas, posebno tisti, ki so prišli prvič v Novigrad. Eni so celo najeli čoln in se vozili po morju. Vreme je bilo sončno, samo malo preveč je pihal veter, a to ni dosti spremenilo razpoloženja. Popoldne smo šli vsi skupaj v bližnjo vas. Zelo prijazen kmet nas je povabil in dovolil, da smo šli lahko na njegov vrt. Najprej so nas člani sindikalnega odbora, ki so vseskozi

skrbeli, da bi bili izletniki čimbolj zadovoljni, postregli z okusno malico. Seveda pa tudi dobre primorske kapljice ni manjkalo. Vsak si je našel zabavo, eni so se žogali z žogo, drugi so peli. Z nami sta bila tudi bivša člana kolektiva tov. Gole in Kolenc. Na njunih obrazih se je bralo, da se zelo dobro počutita, kajti tudi onadva sta poskrbela, da ni bilo dolgočasno.

V torek dopoldne smo se že začeli pripravljati na odhod in se po kosilu odpeljali iz Novigrada. Med potjo smo se ustavili samo v Portorožu, da smo si lahko malo ogledali kraj, in nato še v Senožečah. Pot domov se nam je zdelo zelo kratka, ker ni bilo toliko postaj.

Tako je minil prvomajski izlet, z njim pa tudi prazniki. Prav gotovo ni bilo nobenemu žal, da se je udeležil tega izleta. Zato želimo, da bi upravni odbor sindikata še kdaj organiziral izlet v bližnjo okolico, da bi se ga lahko udeležilo še več članov kolektiva. Lanskoletnega izleta na Gorjance se še danes marsikdo spominja in si še želi takih izletov.

Ne smemo pa pozabiti na tiste člane sindikalnega odbora, ki so poskrbeli, da smo bili na prvomajskem izletu vsestransko zadovoljni. Vsem se prav lepo zahvaljujemo za njihov trud in delo.

S.B.

NAŠI KEGLJAČI

Nekako pred desetimi leti je bil v naši tovarni ustanovljen kegljaški krožek, ki je takoj začel pridno trenirati, da bi se lahko pozneje vključil v tekmovanja z ostalimi krožki, ki so takrat že obstajali. Tako so se naši navdušeni kegljači kmalu uvrstili med najboljše kegljaške krožke in odnesli marsikatero zmago. Seveda je pa tudi prišel čas, ko je začel krožek pešati, ker nekateri tovariši niso imeli časa, drugi so pa zapustili podjetje. V lanskem letu pa se je situacija malo popravila in tako smo si priborili mesto za letošnje tekmovanje v prvi ligi, na kar smo vsi nekako ponosni.

Kako bo letos, lahko že kar vnaprej vidimo, kajti

opravka bomo imeli in ga že imamo z zelo borbenimi ekipami, ki imajo dolgoletno prakso v tem športu. V našem krožku je precej mladih kegljačev, ki kažejo zelo veliko zanimanja, ki je predpogoj za uspeh. Kakor vsako delo, vsak poklic, tako je tudi šport uspešen le tedaj, če ima človek do njega veselje. Če tega ni, ne moremo pričakovati pravega uspeha. Naši kegljači se tega dobro zavedajo, kar se posebno zadnje čase vidi tudi na treningih, kjer je udeležba vedno dobra, čeprav je naše delo razporejeno v dve izmene in naši kegljači trenirajo samo vsakih štirinajst dni enkrat. Kot sem že omenil, je uspeh mogoče doseči le z rednimi vajami. Za nekatere ekipe je to mnogo lažje, ker imajo kegljišče v svojem podjetju. Tu lahko trenirajo po mili volji, kar jim tudi pomaga do uspehov.

Naš kegljaški krožek je na letošnjih spomladanskih tekmah odigral prvo tekmo z domačim moštvom v Dol. Toplicah in jo izgubil. Vendar pri tem ne moremo reči, da smo igrali slabo. Imeli smo pač smolo v tem, da se nam je postava razbijala. Na drugi strani pa je bilo v našem moštvu veliko takih, ki niso še nikdar bili na drugem kegljišču in to je seveda tudi vplivalo na samo tekmo. Vendar ne smemo obupati. Če bomo imeli navdušene igravce, ki bodo redno trenirali, bo kmalu viden uspeh v nadaljnjem udejstvovanju. Saj lahko rečemo, da smo ravno kegljači najbolj aktivni športniki v Novoteksu.

Stane Židanik

Tiskarski škrat nam jo je zagodel

V zadnji številki našega glasila smo v članku "Naša kronika" pomotoma napisali, da je rodila Mimica Seničar - fantka. Stavek se pravilno glasi: V mesecu aprilu sta rodili: Mimica Sitar - fantka in Rozika Dolmovič - fantka.

Bravce prosimo, da nam oprostijo.

NAŠA KRONIKA

V mesecu maju so se poročili:

Slavica Štubler - poročena Štubler, Ivanka Pezdirc - poročena Zdravljčič, Jožefa Konček - poročena Petelin, Anica Ruparčič - poročena Kocjan, Anica Brezovar - poročena Kralj, Fanika Mavsar - poročena Miklič.

Rodile pa so:

Marija Korče - deklico, Jožefa Bukovec - deklico, Jožica Šavrič - dečka.

Novoporočenkam, mladim mamicam in novorojenčkom želimo veliko zdravja in najlepše čestitke !

V podjetje so prišli:

Jože Bučar, Ivan Ružič, Marija Omahen, Marija Rukše, Rozalija Brulc, Marija Ude, Marija Nosan, Anton Primc, Martin Bedek, Jože Murn, Alojz Kristan, Alojz Golob in Angel Blatnik.

Vsem novim članom našega kolektiva želimo mnogo delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva!

Na lastno željo so podjetje zapustili:

Anica Ribarič. Angela Kozjan, Ana Kobe, Marija Nosan, Marija Bevc, Ignac Kolenc in Milka Lončarič.

Dne 25/5-1962 je stanje zaposlenih v našem podjetju 718. Od tega je 228 moških in 490 žensk. Uslužbencev je 94, delavcev 616 in 8 vajencev.